

Praca doktorska napisana pod kierunkiem ks. prof. zw. dr hab. Ryszarda Hajduka.

Realizacja terapeutycznej misji Kościoła w duszpasterstwie rodzin dysfunkcyjnych.

Troska Kościoła o rodzinę wyznacza priorytetowy kierunek działań duszpasterskich. Powszechne i destrukcyjne problemy rodzin dysfunkcyjnych są wyzwaniem dla teologii pastoralnej, w ramach której niezbędne okazuje się postawienie pytania o sposób obecności duszpasterskiej. Kościół, sługa chorych i cierpiących, będąc świadom zranień spowodowanych przez dysfunkcję w odpowiedzi podejmuje się dzieła uzdrowienia. Teza niniejszej dysertacji brzmi: Kościół pełni funkcję terapeutyczną w odniesieniu do rodzin dysfunkcyjnych. Objęcie rodzin dysfunkcyjnych posługą niosącą uzdrowienie świadczy o terapeutycznym charakterze jego posługi.

Zasadnicze problemy niniejszej pracy zostały sformułowane następująco: Jakie są przejawy problemów rodzin dysfunkcyjnych będących wyzwaniem pastoralnym? W jaki sposób Kościół odpowiada na cierpienie rodzin dysfunkcyjnych? W jaki sposób terapeutyczna misja Kościoła spełnia się w duszpasterstwie rodzin dysfunkcyjnych? Jak realizować terapię duszpasterską wobec członków rodzin dysfunkcyjnych, aby prowadzić ich do uzdrowienia?

Celem niniejszej rozprawy było ukazanie wymiaru terapeutycznego duszpasterstwa rodzin dysfunkcyjnych. Metodyczne postępowanie przyjęte w pracy odpowiada założeniom metody teologii pastoralnej „widzieć” – „ocenić” – „działać”. Etap pierwszy „widzieć” obejmuje rozdziały I i II, w których podjęto naukową analizę sytuacji rodzin dysfunkcyjnych i wynikających z niej wyzwań pastoralnych.

Etap drugi, „oceniać”, obejmuje rozdziały III i IV ukazujące nauczanie Kościoła o małżeństwie i rodzinie oraz terapeutyczny wymiar duszpasterskiego posługiwania. Podstawowe kryterium przyjęte w pracy stanowi *praxis* Jezusa, a w odniesieniu do tematu pracy jest nim przede wszystkim działalność Jezusa wobec

ludzi cierpiących, chorych i odrzuconych wobec których przyjmuje postawę Dobrego Pasterza – Terapeuty.

Końcowy etap procedury badawczej „działać” zawiera się w rozdziale V ukazującym realizację terapeutycznej misji Kościoła wobec dysfunkcji w rodzinie.

W przyjętej metodzie ważną rolę odgrywa indukcyjny charakter teologii pastoralnej, która dla jego zachowania potrzebuje w ramach prowadzenia badań korzystać z wyników nauk humanistycznych. W niniejszej pracy spotykają się przede wszystkim dwie perspektywy: teologiczna i psychologiczna. Każda z nich okazuje się niezbędna dla realizacji terapeutycznej funkcji Kościoła.

Rozprawa została napisana na seminarium doktorskim z teologii pastoralnej na Wydziale Teologii Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie.

Rozprawa składa się z: strony tytułowej w języku polskim i angielskim, spisu treści, listy skrótów, wstępu, pięciu rozdziałów oraz zakończenia.

Strukturę pracy tworzy pięć rozdziałów. W rozdziale pierwszym omówiona została charakterystyka rodzin dysfunkcyjnych przez pryzmat systemowego rozumienia rodziny. Omówione zostały dysfunkcje w rodzinie przejawiające się w formie unieważniającego środowiska oraz parentyfikacji, alkoholizmu i przemocy w rodzinie. W części dotyczącej rodzin z problemem alkoholowym oraz przemocy w rodzenie przedstawiony został również portret psychologiczny poszczególnych osób.

Rozdział drugi jest kontynuacją rozdziału I. Porusza problemy duchowe i religijne członków rodzin dysfunkcyjnych oraz inne problemy związane z dysfunkcją w rodzinie stające się wyzwaniem dla duszpasterstwa terapeutycznego.

W rozdziale trzecim ukazany został ideał chrześcijańskiego życia rodzinnego, troska Kościoła o rodzinę wyrażająca się w działalności duszpasterstwa rodzin oraz posługi pastoralnej wobec rodzin dysfunkcyjnych w obszarze duszpasterstwa nadzwyczajnego.

Rozdział IV ukazuje terapeutyczny wymiar duszpasterskiego posługiwania poprzez ukazania chrześcijaństwa jako religii uzdrowienia, celów terapii duszpasterskiej, różnic i podobieństw między terapią duszpasterską a psychoterapią, zasadności ich wzajemnego zbliżenia, zasad posługi duszpasterstwa terapeutycznego oraz terapeutycznego charakteru duszpasterstwa rodzin.

Ostatni rozdział ukazuje duszpasterstwo rodzin dysfunkcyjnych w kontekście terapeutycznej funkcji Kościoła. Jej realizacja omówiona została w kontakcie indywidualnym z kapłanem oraz w ramach uzdrawiającego oddziaływania wspólnoty, terapeutycznego głoszenia Słowa Bożego, celebracji liturgii i sakramentów. Omówiono również specyfikę terapii duszpasterskiej wobec dzieci i młodzieży oraz trudności w realizacji misji terapeutycznej wobec rodzin dysfunkcyjnych.

Praca adresowana jest głównie do osób zajmujących się problematyką rodzin w kontekście pastoralnym oraz kapłanów i innych osób zaangażowanych czynnie w duszpasterstwo rodzin. Spotykając się na co dzień z rodzinami dysfunkcyjnymi w parafii, muszą odnieść się do nich problemów i wewnętrznych zranień. Duszpasterstwo terapeutyczne jest uprzywilejowaną przestrzenią, aby pomóc rodzinom w uzdrowieniu. Praca może okazać się przydatna także dla psychologów i psychoterapeutów zainteresowanych odkrywaniem razem z pacjentami ich świata wewnętrznego związanego z duchowością i wiarą.

Magdalena Skolimowska

Magdalena
Skolimowska